Додаток 1
до наказу управління освіти
від 20.01.20 № 20

Аналітична довідка
про підсумки проведення ІІ (міського) етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів у 2019-2020 навчальному році

Відповідно до Положення про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, олімпіади зі спеціальних дисциплін та конкурси фахової майстерності, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки, молоді і спорту України від 22 вересня 2011 р. № 10999, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 07 листопада 2011 р. за № 1318/20056, наказу департаменту освіти і науки Дніпропетровської облдержадміністрації від 16.09.2019 р. № 483/0/212-19 «Про проведення Всеукраїнських учнівських олімпіад і турнірів з навчальних предметів у 2019-2020 навчальному році», наказу управління освіти виконавчого комітету Новомосковської міської ради від 25.09.2019 № 305 «Про проведення ІІ (міського) етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів у 2019-2020 навчальному році» та з метою підтримки обдарованих школярів, підвищення рівня викладання предметів у жовтні-грудні 2019 року було проведено 17 міських предметних олімпіад: з української мови і літератури, російської мови і літератури, іноземних мов (англійської мови, німецької мови), математики, фізики, хімії, біології, екології, географії, економіки, історії, правознавства, інформаційних технологій, інформатики, трудового навчання, астрономії. Найбільш масовими були олімпіади з української мови і літератури, англійської мови, математики, історії, біології, фізики, російської мови і літератури, географії.

Відповідно до Положення про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, олімпіади зі спеціальних дисциплін та конкурси фахової майстерності (наказ МОН молодь спорт №1099 від 22.09.11 року), учнівські олімпіади проводилися з метою створення належних умов для виявлення та підтримки обдарованої молоді, розвитку інтересів школярів, здібностей та обдарувань, підвищення рівня науково-методичного забезпечення системи загальної середньої освіти щодо роботи з підготовки учнів до участі в олімпіадах.

Основними **завданнями** учнівських олімпіад із навчальних предметів було визначено:
- стимулювання творчості, самовдосконалення дітей та учнівської молоді; виявлення, розвиток обдарованих учнів, надання їм допомоги у виборі професії, залучення їх до отримання вищої освіти;
- реалізація здібностей талановитих учнів;

- формування творчого покоління молодих науковців та практиків для різних галузей суспільного життя;
- підвищення інтересу до поглибленого вивчення навчальних, спеціальних та фахових дисциплін, формування в колах учнівської молоді навичок дослідницької роботи;
- популяризація досягнень науки, техніки та новітніх технологій;
- підбиття підсумків роботи факультативів, гуртків, учнівських наукових товариств;
- активізація всіх форм позакласної та позашкільної роботи з учнями; підвищення рівня викладання навчальних дисциплін, фахової підготовки учнів;
- формування команд для участі в обласних олімпіадах, конкурсах, турнірах.

Метою сьогодення є підвищення рівня якісної освіти відповідно до вимог інноваційного розвитку економіки, сучасних потреб суспільства та кожної особистості. В місті діє система пошуку, відбору й педагогічного супроводу обдарованих учнів на всіх рівнях; проводяться конкурси, інтелектуальні змагання, спрямовані на підтримку й розвиток обдарованості; упроваджується комплекс психолого-педагогічних рекомендацій для батьків і педагогічних працівників.

Проте, аналіз результативності цієї роботи підкреслює необхідність перегляду існуючої парадигми роботи щодо виявлення дитячих обдарувань, педагогічного супроводу вихованців із високим рівнем інтелектуальних, творчих здібностей. Із цією метою практичним психологам закладів загальної середньої освіти, адміністрації шкіл необхідно періодично проводити тестування з виявлення здібних творчих школярів, які вміють мислити нестандартно, логічно, критично; запровадити моніторинг якості освіти та результативності участі школярів у предметних олімпіадах, творчих конкурсах.

Традиційне навчання стримує розвиток обдарованої дитини, оскільки для повного розкриття її особистісного потенціалу необхідні спеціальні модифікації шкільних програм, форм і методів навчання у відповідності до індивідуально-психологічних особливостей (видів і рівнів обдарованості, інтересів, мотиваційних характеристик тощо).

Недостатнім є сучасне науково-методичне забезпечення психолого-педагогічного супроводу обдарованих дітей. Тому зусилля педагогічних колективів слід спрямовувати на створення умов, необхідних для подальшого розвитку здібностей, обдарованостей дітей.

Потрібно зазначити, що міські предметні олімпіади відбулися на належному науково-методичному та організаційному рівні.

Адміністраціями закладів освіти: ЗЗСО № 18 (директор Жовтяк С. С.), ЗЗСО № 15 (директор Рябоконь І. М.), ЗЗСО № 6 (директор Коба О. П.), ліцею «Самара» (директор Мітченко О. С.), КЗЗСО № 1 (директор Чорна Н. Й.), колегіуму № 11 (директор Третьякова Т. М.) були створені належні умови для проведення олімпіад.

Завдання на олімпіадах були різного рівня складності і вимагали від учасників уміння аналізувати, систематизувати, узагальнювати набуті знання, були максимально наближені до рівня завдань ІІІ та ІVетапів

Всеукраїнських учнівських олімпіад. Роботи учасників оцінювали компетентні вчителі, які працювали в складі журі.

У ІІ етапі Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів взяли участь 579 учнів закладів освіти міста, що становить 26% контингенту учнів 7-11 класів.

Рейтинг участі команд учнів закладів освіти
в ІІ (міському) етапі Всеукраїнських олімпіад з навчальних предметів
у 2019-2020 навчальному році.

№	***Назви ЗНЗ***	Кількість олімпіад		Кількість призових місць			
		Взяли участь	Не взяли участь	I	II	III	Всього
1	КЗ ЗСО №1	13	4	2	2	4	8
2	ЗЗСО № 2	9	8	-	2	4	6
3	Гімназія № 3	14	3	2	2	6	10
4	ЗЗСО № 4	10	7	2	1	1	4
5	ЗЗСО № 6	14	3	9	17	14	40
6	ЗЗСО № 7	11	6	1	1	2	4
7	ЗЗСО № 8	2	15	-	-	1	1
8	Колегіум №11	15	2	2	12	10	24
9	ЗЗСО № 12	11	6	1	3	3	7
10	ЗЗСО № 15	11	6	2	7	2	11
11	НВК № 17	7	10	-	-	1	1
12	ЗЗСО № 18	13	4	11	16	24	51
13	Ліцей «Самара»	15	2	28	25	18	71
14	НВК № 5	7	11	-	-	-	0
15	ЗЗСО № 13	8	9	1	1	1	3
16	ЗЗСО № 14	11	6	1	-	3	4
17	ЗЗСО № 16	2	15	-	-	-	0
	Всього	17		62	89	95	246

Згідно рішень журі переможцями визнано 246 учнів, із них І місце вибороли 62 учасників, ІІ місце – 89, ІІІ місце – 95.

Високі результати продемонстрували команди ліцею «Самара» - 71 переможець, ЗЗСО № 18 - 51 переможців, ЗЗСО № 6 – 40 переможців, колегіум № 11 - 24 переможців, ЗЗСО № 15 – 11 переможців, гімназія № 3 -

10 переможців. Ці заклади загальної середньої освіти на 85,9% покращили результати в порівнянні з минулим роком.

Потрібно відзначити якісний показник участі команд учнів закладів освіти: КЗЗСО № 1 (8 переможців), ЗЗСО № 12 (7 переможців), ЗЗСО № 2 (6 переможців).

Рейтинг закладів освіти:

№ з/п	Заклад освіти	Кількість І місць		Кількість ІІ місць		Кількість ІІІ місць		Всього призових місць		Рейтинг	
		2018-2019	2019-2020	2018-2019	2019-2020	2018-2019	2019-2020	2018-2019	2019-2020	2018-2019	2019-2020
1.	КЗЗСО № 1	1	2	1	2	5	4	7	8	VI	VII
2.	ЗЗСО № 2	-	-	-	2	2	4	2	6	XI	X
3.	Гімназія № 3	4	2	2	2	6	6	12	10	V	VI
4.	ЗЗСО № 4	-	2	2	1	3	1	5	4	VIII	XI
5.	НВК № 5	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0
6.	ЗЗСО № 6	11	9	7	17	14	14	32	40	III	III
7.	ЗЗСО № 7	-	1	-	1	1	2	1	4	XII	XI
8.	ЗЗСО № 8	-	-	-	-	-	1	0	1	-	XII
9.	Колегіум №11	5	2	4	12	10	10	19	24	IV	IV
10.	ЗЗСО № 12	1	1	2	3	3	3	6	7	VII	IX
11.	ЗЗСО № 13	-	1	2	1	2	1	4	3	IX	XII
12.	ЗЗСО № 14	2	1	2	-	3	3	7	4	VI	XI
13.	ЗЗСО № 15	1	2	5	7	1	2	7	11	VI	V
14.	ЗЗСО № 16	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0
15.	НВК № 17	1	-	2	-	-	1	3	1	X	XII
16.	ЗЗСО № 18	14	11	16	16	15	24	45	51	II	II

17.	Ліцей «Самара»	10	28	25	25	26	18	61	71	I	I
	Всього	50	62	70	89	91	95	211	246		

Результати ІІ етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад свідчать про сумлінну працю педагогів, які готували своїх вихованців до змагань такого рівня. Це педагоги:

КЗЗСО № 1: Чорна Н. Й., Удод М. І., Грицай І. В., Казакова Г. А., Пшеничка В. В., Науман І. В., Пилипенко Л.Г., Ланова О. І.

ЗЗСО № 2: Шевченко Л. Д., Саділова Н. О., Караванченко Г. В.

Гімназія № 3: Флока А. Б., Антоненко К. О., Бойко О. В., Поліжак І.А., Пересєдова Н. П. , Головко О.О., Савченко О. А., Кирюхіна Н. О., Кумець Ю В.

ЗЗСО № 4: Таланова О. С., Андрущенко О. В.,Кривонос М. П.

ЗЗСО № 6: Коба О. П.,Чемерис А.А., Середюк А.А., Гребцова Л.А., Сахненко Ю.В., Візор Т.В., Чемерис В.І., Передерій В. Л., Мартинова О.В., Стеклова Н. Г., Золотарьов А. В., Панкратова О.І., Новікова О. І., Хоцевич А. Ю., Климук І. С., Тіменко В. Г., Литвин Л. М., Кузнецова Л. М., Драган А.М.

ЗЗСО № 7: Антонюк М. Є., Горбачова Л. М., Шевцова Н. М.

ЗЗСО № 8: Щербань Н. О.

Колегіум № 11: Третьякова Т. М., Ревіна В.І., Поляков С.Я., Стрижеус Н.І., Балабанова О.Л., Панська М.А., Смірнова Л. І., Венглінська С. Г., Мануріна О. П., Краснікова О. В., Богуш Ю.О., Шерстюкова А. Б., Крайняк Н. В., Безрукавий В. В.

ЗЗСО № 12: Політаєва Н. П., Малишко Л.Г., Савченко С.А., Красовський М.М., Маража М. А.

ЗЗСО № 13: Петровська О. М., Коліуш В.В., Гайдар В. І.

ЗЗСО № 14: Дробот В. В., Петриченко В.С., Волокита Г. І., Верповська М.Н., Пономарчук Є. Л.

ЗЗСО № 15: Пагурець О. П., Сириця Т.В., Крайнюк В. В., Гриценко Л.Г.,Гаєва О. І., Садовий В. О., Прус М. П.

НВК № 17: Анікович Т. С.

ЗЗСО № 18: Чабаненко В.А., Скоркіна Н.О., Довбиш В.В., Балкова І. Л., Ковальова І.А., Большак І.Г., Коваленко Л.Я., Мала Л.М., Цимієва Т.П., Шевченко Л. О., Северин Л.М., Климова І. В., Скуратовська Л.Г., Волощенко Е. О., Остапович Ю. І., Коваль В.Г., Василищина О. В., Гудзенко О.А., Дубина М. С., Остроух А. В., Рогачова Г. А., Красовська А. П.

Ліцей «Самара»: Мітченко О.С., Томаш Т. І., Дроздовський В.В., Величко І.С., Каліненко С. І., Гордієнко І. А., Костилева С. М., Ложкіна О. К., Мудрак Г. С., Зінова Г. П., Поліщук К. М., Васильченко В. В., Назарова Н. С., Гончарова В. С., Каспрік Є. Л., Кісіль І. В., Шульга Д. О., Дєлов В. Д., Оріненко Н. Г.

Треба окремо відзначити, що цього року в різних предметних номінаціях підготували призерів керівники закладів загальної середньої освіти: Чорна Н. Й., Коба О. П., Третьякова Т. М., Петровська О. М.,

Таланова О. С., Мітченко О. С.; заступники директорів з навчально-виховної роботи: Флока А. Б., Середюк А.А., Довбиш В. В., Томаш Т. І.

У ІІ етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з ***української мови та літератури*** взяли участь 56 учнів із 14 закладів освіти міста (крім НВК № 5, ЗЗСО № 8). З них посіли: І місце – 4 учні, ІІ місце – 8 учнів, ІІІ місце – 13 учнів. Якість виступу команд – 44,6%.

Олімпіадні завдання з української мови та літератури були зорієнтовані на лінгвістичну компетентність учнів, їхній інтелектуальний потенціал, неординарність та креативність мислення. Підібрані завдання відповідали віковим особливостям школярів та програмним вимогам

Учні 8-х класів добре справилися із завданнями як з мови, так і з літератури, крім завдань з теми «Фразеологія».

Дев'ятикласники найкраще виконали завдання з української мови, у яких потрібно було розставити розділові знаки в реченнях та завдання на узгодження числівників з іменниками. Труднощі викликало завдання, у якому необхідно було прокоментувати вживання розділових знаків у цитаті. Серед 15 робіт з літератури лише частина відзначається образністю, авторським стилем. Рекомендовано на уроках літератури більше звертати уваги на розгляд історичного контексту творів.

Десятикласники виявили високий рівень підготовки з тем «Синтаксис» та «Пунктуація»: складали речення із запропонованими висловами, робили синтаксичний та морфологічний розбір. Добре справилися із завданням на правильне вживання слів. Частково виконали завдання з «Лексикології», підбираючи українські відповідники до слів іншомовного походження.
З української літератури всі учні розкрили ідею п'єси І. Карпенка-Карого «Мартин Боруля», показали високий рівень знань про діяльність І.С.Нечуя-Левицького як перекладача. Проте десятикласники не змогли правильно утворити відносні прикметники від складних власних назв.

Одинадцятикласники виявили високий рівень знань з тем «Лексикологія» та «Морфологія». Вони вдало дібрали словосполучення, демонструючи вміння розрізняти правильне та неправильне слововживання. Також учні вдало справилися з творчим висловленням, повною мірою розкривши тему, дібравши аргументи з літератури і життя. В той же час вони не змогли виконати синтаксичний розбір словосполучень, дібрати прислів'я зі словами-антонімами й пригадати синонімічні суфікси й префікси.

На думку членів журі, завдання олімпіади були об'ємними, більшість із них носила творчий характер та вимагала розгорнутих відповідей.

У ІІ етапі олімпіади ***з історії*** взяли участь 51 учнів із 15 закладів освіти міста. 19 з них здобули призові місця (І - 4, ІІ - 5, ІІІ - 10).
І місце – 1- ліцей «Самара», 1- ЗЗСО № 6, 2- ЗЗСО № 18.
ІІ місце – 1-ЗЗСО № 15, 1- ЗЗСО № 18, 2 –ліцей «Самара», 1- ЗЗСО № 6.
ІІІ місце - 1-гімназія № 3, 1-ЗЗСО № 6, 3-колегіум №11,1-ЗЗСО № 4,
3- ліцей «Самара», ЗЗСО № 18-1.
Слід відзначили високий рівень підготовки до олімпіади учнів ліцею «Самара» (Дроздовський В.В.), ЗЗСО № 6 (Чемерис А. А., Середюк А. А.),

ЗЗСО № 18 (Скоркіна Н. О., Чабаненко В. А.), колегіуму № 11 (Ревіна В. І., Поляков С. Я.), гімназії № 3 (Флока А. Б.), ЗЗСО № 15 (Садовий В.О.), ЗЗСО № 4 (Таланова О. С.).

Учні 8 класів показали середній рівень знань з історії. Спостерігався низький рівень знань з історії Середньовіччя та Давнього світу. Не всі учні впоралися із завданнями на визначення історичних понять та термінів, розпізнавання постатей історичних діячів за поданими фотографіями. У цілому учні на достатньому рівні володіють фактичним матеріалом із історії України та всесвітньої історії. Але дещо складними для них виявилися завдання, що потребують узагальнення історичного матеріалу, встановлення причинно-наслідкових зв'язків, визначення хронологічної послідовності. Деякі учні не зуміли аргументувати або слабо аргументували свої думки. На результати виконання завдань вплинуло те, що діти були дещо дезорієнтовані обсягом матеріалу для повторення та підготовки (зокрема, у методичних рекомендаціях щодо підготовки учнів 10-11 класів не велася мова про навчальний матеріал за 7 клас). У завданнях 8, 9 класів були питання з тем, які ще не вивчалися, оскільки у більшості шкіл міста у І семестрі на вивчення історії України відводилися не 2 години, а 1.

Вчителям історії потрібно звернути увагу на детальніше вивчення тем «Культура України» (9, 10 клас), «Українська революція» (10 клас).

У ІІ етапі олімпіади **з правознавства** взяли участь 37 учнів із 14 закладів освіти (крім ЗЗСО № 2, ЗЗСО № 8, НВК № 17). Якість – 37,8%.

І місце - 2- ліцей «Самара», 1- ЗЗСО № 18.

ІІ-місце – 1- ЗЗСО № 12, 1-ЗЗСО № 6, 3-ліцей «Самара».

ІІІ місце - 1-ліцей «Самара», 1-ЗЗСО № 12, 1-ЗЗСО № 6,1- ЗЗСО № 14, 1 - ЗЗСО № 15, 1 - ЗЗСО № 18.

Завдання ІІ етапу Всеукраїнської олімпіади з ***правознавства*** включали не менш 5 завдань: тести для перевірки базового рівня знань учнів – не менш 20; завдання на визначення, класифікацію понять, їх порівняння; завдання на аналіз процесу, алгоритм певних дій для реалізації власних прав; завдання на аналіз певного правового явища (схема, таблиця, текст), аналіз правової ситуації (юридичні задачі із цивільного, адміністративного та кримінального права), в яких учасники повинні були вирішити ситуацію по суті та надати практичні коментарі.

Варто відзначити, що окрім завдань на відтворююче мислення, обов'язковими були питання, які передбачали вміння аналізувати, співставляти та узагальнювати юридичні поняття.

Учасники ІІ етапу Всеукраїнської олімпіади з правознавства показали достатній рівень теоретичної підготовки з предмета, продемонстрували знання українського законодавства, вміння порівнювати правові поняття і явища та розв'язувати правові задачі. Однак, для виконання роботи учням було недостатньо знань шкільного курсу. При підготовці до олімпіади потрібно було опрацювати додаткову літературу та мати ґрунтовні знання з предмета, а вивчення окремих тем мало б бути більш поглибленим.

Особливість олімпіади цього року полягала в тому, що правознавство як дисципліна викладається за новими типовими навчальними робочими планами лише в 9 класі, а в 10-11 класах учні вивчають курс «Громадянська освіта».

Тому, одинадцятикласники, які прийняли участь в олімпіаді з правознавства, виявили ґрунтовні знання теорії, вміння застосовувати їх у стандартних і нестандартних умовах, давати правильне теоретичне обґрунтування. Відчувається, що учні мають намір в майбутньому вступити на навчання до ЗВО з юридичним профілем.

У ІІ етапі Всеукраїнської олімпіади з ***географії*** взяли участь 45 учнів 8-11 класів із 12 закладів освіти (крім ЗЗСО № 2, НВК № 5, ЗЗСО № 8, ЗЗСО № 16, НВК № 17). Якість – 37,8%.

І місце - 2-ЗЗСО № 6, 1-ліцей «Самара».

ІІ місце - 1-ЗЗСО № 18, 1-ЗЗСО № 6, 1- ЗЗСО № 13,2- ліцей «Самара». 1- ЗЗСО № 12.

ІІІ місце - 4-ЗЗСО№ 18, 1- КЗЗСО № 1, 1-ЗЗСО № 6, 1- гімназія № 3, 1-ліцей «Самара».

Члени журі відмітили, що учні володіють теоретичним матеріалом на достатньому рівні. Показали вміння аналізувати і робити висновки про природні явища, частково висвітлювати картографічні знання, намагалися довести рішення географічних задач до логічного завершення. Тестові завдання конкурсанти виконали на 30-50%. Але найбільше труднощів викликали розв'язання задач. Практичний блок, де необхідно було нанести на географічну карту об'єкти (міста, країни, озера, річки тощо), діти виконали на 50%. Найгірше справилися з олімпіадними завданнями учні 8 класів, тому що матеріал був поданий на випередження.

У ІІ етапі Всеукраїнської олімпіади ***з економіки*** взяли участь 4 учнів із ліцею «Самара». Якість - 100%, тому що був відсутнім елемент змагання і олімпіада мала формальний характер. Її не можна прирівнювати до ІІ (міського) етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад., так як в порівнянні з минулим роком в олімпіаді з економіки приймали участь команди ЗЗСО № 7, ЗЗСО № 15, ЗЗСО № 18, ліцею «Самара». Цей факт засвідчує про відсутність створення в закладах загальної середньої освіти міста відповідних умов для формування освітніх потреб учнів у свідомому засвоєнні економічних знань шляхом вивчення предметів економічного спрямування, а саме: «Фінансова грамотність», «Основи інтелектуальної власності», «Основи податкових знань», «Основи споживчих знань», «Власна справа» тощо.

Підвищувати інтерес до предмета можна шляхом вивчення дисциплін економічного спрямування: «Громадянська освіта», «Соціально-економічна географія України», «Соціально-економічна географія світу».

Комплект олімпіадних завдань був представлений трьома блоками, які містили 15 тестових завдань, три задачі та творчі завдання. Кожен блок включав певну кількість завдань та оцінювався відповідною сумою балів з урахуванням знань і вмінь учнів, сформованих із початку навчального року та за попередні роки навчання.

В результаті перевірки було виявлено, що учні ліцею «Самара» краще справилися з тестовими завданнями. Найбільші труднощі викликали задачі на знання теоретичного матеріалу (означення, формули).

Найбільше помилок було допущено при розв'язанні творчих завдань.

Учні не засвоїли II закон Гомена. З теоретичних завдань учні краще справилися з питаннями механізму розв'язання глобальних економічних проблем, а найскладнішим виявилося питання соціальної відподальності бізнесу.

У II етапі Всеукраїнської олімпіади з ***хімії*** взяли участь 36 учнів із 11 закладів освіти (крім ЗЗСО № 8, НВК № 17, ЗЗСО № 2, ЗЗСО № 15, ЗЗСО № 16, ЗЗСО № 7). Якість – 41,7 %.

І місце - 4-ліцей «Самара».

II місце -2-ліцей «Самара», 1-ЗЗСО№18, 1- колегіум, 2- ЗЗСО № 6.

III місце -1-ЗЗСО № 18, 2-ліцей «Самара», 1-ЗЗСО № 12,
1-гімназія № 3.

Завдання II етапу відповідали програмовому матеріалу курсу хімії 8-10 класів, включаючи такі теми: «Початкові хімічні поняття», «Будова атома», «Класи неорганічних сполук» тощо.

Аналіз олімпіадних робіт показав, що 60% учнів 8 класу виконали завдання репродуктивного характеру – тести, встановили генетичний зв'язок між простими і складними речовинами, визначили тип хімічних реакцій.

Однак, учні відчувають труднощі при складанні рівнянь, не вміють застосовувати закон збереження маси під час складання рівнянь хімічних реакцій, не вміють розв'язувати розрахункові задачі на знаходження найпростішої формули речовини та обчислювати за хімічними рівняннями, якщо одна з реагуючих речовин дана в надлишку.

Учні 9 класу не виконали завдання з тем «Гідроліз» (вивчається в 11 класі), «Електроліз» (за новою програмою вивчення теми не передбачено). Учні не знають всі тривіальні назви речовин, тому не виконали окремі завдання.

Найкращі результати показали учні 10 класу. Вони вміють складати рівняння хімічних реакцій, обчислювати масову частку розчину, молярний об'єм газів, масу і об'єм вихідної речовини, що містить домішки.

Для досягнення вищих результатів на хімічних олімпіадах закладам загальної середньої освіти потрібно посилити індивідуальну роботу зі здібними учнями, слід активніше запроваджувати сучасні технології

навчання, проводити заняття в спеціально обладнаних хімічних кабінетах, вводити у варіативну складову робочого навчального плану спецкурси, факультативи з хімії, розширювати мережу профільних класів та класів з допрофільною підготовкою. Під час формування учнівських команд варто обов'язково враховувати перспективу результативності виступу кожного члена команди. На уроках хімії більше уваги треба приділяти експериментальній частині вивчення предмета, змістовому розкриттю хімічних понять, властивостей речовин, розв'язуванню задач поглибленого рівня; вчити учнів вибирати раціональний спосіб розв'язання задач, а також звернути увагу на розвиток математичного апарату учнів, а саме:

- розв'язування різних типів рівнянь та їх систем;
- обчислення за пропорцією;
- обчислення відсотків та складних відсотків;
- властивості дробів.

Міська олімпіада з ***екології*** передбачала наявність теоретичного і практичного туру.

Під час теоретичного туру учасникам олімпіади було запропоновано питання по теорії екологічних проблем у вигляді тестів.

Практичний тур проводився у два етапи: заочний і очний. На заочний тур було представлено лише два проєкта учнів із ЗЗСО № 15.

На жаль, і надалі в багатьох випадках однією із проблем під час підготовки проєктів залишається відсутність системних знань та неправильне використання методик проведення наукового дослідження. У майбутньому маємо надію на розширення тематики учнівських проєктів, зростання якості їх виконання, що, в подальшому, буде стимулювати та популяризувати науково- дослідницьку діяльність учнівської молоді.

У ІІ етапі олімпіади з ***біології*** взяли участь 46 учнів із 14 закладів освіти (крім ЗЗСО № 8, НВК № 5, ЗЗСО № 16). Якість – 32,6%.

І місце - 2-ліцей «Самара», 1-ЗЗСО № 12, 1- ЗЗСО № 6.

ІІ місце - 1-ЗЗСО № 6, 1- ЗЗСО № 18, 1-колегіум № 11, 3 – ліцей «Самара», 1- ЗЗСО № 2.

ІІІ місце -1-ЗЗСО № 7, 1- НВК № 17, 1-ліцей «Самара», 1-ЗЗСО №6.

Оргкомітет і члени журі відмітили, що завдання для 8-9 класів не відповідали програмовому змісту, були випереджаючого характеру.

Учні справилися з завданнями на середньому рівні.

Олімпіадні завдання складалися з кількох блоків. Перший блок – тестові завдання рівня А. Учням пропонувалося знайти лише один варіант правильної відповіді. Другий блок – тестові завдання рівня Б. Завдання цього рівня містили від однієї до кількох правильних відповідей. Третій блок – тестові завдання рівня В. У цих завданнях пропонувалося проаналізувати інформацію або встановити відповідність

Зміст та обсяг завдань для учнів 10-11 класів визначався навчальною програмою.

Вчителям біології під час підготовки учнів до олімпіади в подальшому рекомендується використовувати завдання, що пропонує міжнародна гра «Геліантус».

В олімпіаді з математики взяли участь 81учень із 16 закладів освіти (крім ЗЗСО № 16).

Якість виступу команд - 32%.

І місце -1- колегіум № 11, 1-ЗЗСО № 18, 1-ліцей «Самара»,

1- ЗЗСО № 6.

ІІ місце - 1-ЗЗСО № 15, 3-ЗЗСО№18,2-ліцей «Самара», 1-гімназія № 3, ЗЗСО № 6, ЗЗСО № 12.

ІІІ місце – 1-ЗЗСО № 6, 1-ЗЗСО № 14, 4-ЗЗСО № 18, 1-гімназія № 3,

3 – ліцей «Самара», 1-колегіум № 11, КЗЗСО № 1.

Завдання, як відзначили члени журі, відповідали Держстандарту та програмовому матеріалу.

Як засвідчив аналіз, найкраще учні 6 класу виконали завдання на знаходження відстані між селами за даними швидкостями та часом. Більшість учасників правильно знайшли трійки *N* чисел, які відповідають заданим умовам. Половина дітей визначила відсоткове відношення двох чисел. Найбільші труднощі викликала геометрична задача на знаходження різниці між сторонами прямокутників, яку виконали лише декілька учасників олімпіади, але без достатнього обґрунтування. Лише два учні справилися із задачею № 5.

Учні 7-х класів добре виконали завдання № 1. У другому завданні діти забули, що сума невід'ємних виразів = 0, коли кожен доданок дорівнює 0. У третьому завданні учасники, хоч і зробили правильний малюнок, але побачили тільки розгорнутий кут, тому задача розв'язана не повністю. Завдання № 4 і 5 діти намагались розв'язувати, надаючи конкретні варіанти відповідей, але в повному обсязі ніхто не виконав.

Учні 8-х класів розв'язали геометричну задачу (№ 3), але були допущені помилки при виконанні малюнка. Частина учнів не справилась з задачею на середнє арифметичне та на знаходження НСД. Майже всі учні побудували пряму, але не всі врахували область визначення.

Учні 9-х класів найкраще виконали завдання № 4 на знаходження натуральних чисел, які задовольняють умовам. Але не обґрунтовують їх знаходження. Найбільше труднощів викликала задача на проценти. При побудові графіка функції більшість учнів не враховувала ОДЗ.

Учні 10-го класу справилися з завданням, де необхідно було знайти найбільше-найменше значення функції. Частина учнів при розв'язанні задачі на геометричну прогресію показали знання формули суми геометричної прогресії, але не всі врахували ОДЗ. Всі учні визначили, що трикутник єгипетський, але лише 1 учень побачив, що точка перетину бісектрис – центр вписаного кола.

Найбільші труднощі виникли в учнів у завданнях № 4, 5.

Учні 11 класу виконали завдання, де треба було розв'язати логарифмічне рівняння, непогано справилися з завданням на знаходження відстані від центра кола, описаного навколо прямокутного трикутника до ребра піраміди, деякі учні розв'язували цю задачу дуже складно. В другому завданні на знаходження найменшого значення виразу частина учнів побачила формулу sin2£, але не довели розв'язок задачі до кінця. Найбільше труднощів викликали виконання завдань № 4,5.

У ІІ етапі олімпіади з ***фізики*** взяли участь 48 учнів 7-11 класів із 12 закладів освіти (крім ЗЗСО № 7, ЗЗСО № 8, ЗЗСО № 13, ЗЗСО № 16, НВК № 17). Якість -39,6%.

І місце - 2- ЗЗСО № 18, 4- ліцей «Самара».

ІІ місце - 2-ЗЗСО № 18, 2-ЗЗСО № 6, 1- колегіум № 11.

ІІІ місце - 3-ЗЗСО № 18, 1- ліцей «Самара», 2- ЗЗСО № 6.

Аналіз результатів олімпіади показав, що частина учнів продемонстрували знання та уміння розв'язування задач підвищеного рівня складності шкільного курсу фізики на низькому рівні.

Учні 7 класу краще справилися з завданням № 3. Майже всі учні визначили кут, на який повертається за годину Земля та Сонце, що обертається навколо Землі. Більшість учнів виконали завдання № 5, 6, що включали завдання на визначення середньої швидкості руху та відносності руху. Лише декілька учнів розв'язали задачу № 4, накресливши траєкторію руху тіла відносно землі. У другій задачі діти зрівняли різні фізичні величини – масу і об'єм, що є великою помилкою.

Учні 8 класу виконали завдання на знаходження середньої швидкості літака і показали вміння користуватися графіком залежності температури від часу. Майже ніхто з учнів не виконав задачу на знаходження рівнодійної сили.

Девятикласники гарні результати показали під час виконання завдання на закони прямолінійного поширення світла і утворення тіні, а також на знаходження середньої швидкості. Частково впоралися з завданням на знаходження розмірів мурахи та довжини її кроку.

Найскладнішим виявилося завдання з теми «Електрострум».

Найкраще учні 10 класу виконали завдання № 1, 2 (розділ «Механіка»), найгірше – завдання № 5.

В учнів 11 класу найбільші ускладнення викликала задача № 5, в якій необхідно було визначити зміну тиску при зміні положення трубки у формі ламаної.

За результатами перевірки якісний рівень знань показали учні ЗЗСО № 18 (учителі Гудзенко О.А., Балкова І.Л.), ліцею «Самара» (учителі Шульга Д.О., Дєлов В.Д.), ЗЗСО № 6 (учителі Новікова О.І., Хоцевич А.Ю.), колегіуму № 11 (учитель Мануріна О. П.)

У ІІ етапі олімпіади з ***російської мови і літератури*** взяли участь 46 учнів із 14 закладів освіти міста (крім ЗЗСО № 4, ЗЗСО № 13, ЗЗСО № 16).

Якість виступу команд –35%.

І місце - 1-ЗЗСО № 14, 1- КЗЗСО № 1, 1-ЗЗСО № 18, 1- ЗЗСО № 15.

ІІ місце - 2-ЗЗСО №18, 1- КЗЗСО № 1, 1- ліцей «Самара», 1- ЗЗСО № 6.
ІІІ місце -3-ЗЗСО №18, 1- ЗЗСО № 2, ЗЗСО № 6, 1- ЗЗСО № 8,
1- ЗЗСО № 15.

Комплект олімпіадних завдань охоплював вивчений учнями матеріал з різних розділів курсу «Російська мова» та інтегрованого курсу «Література», «Зарубіжна література» відповідно до програми для загальноосвітніх навчальних закладів за попередні роки навчання та з тем, які учні повинні були опанувати до проведення олімпіади.

У ІІ етапі Всеукраїнської олімпіади з російської мови та літератури брали участь учні 8-11 класів. Час виконання завдань – 3 години. Завдання з російської мови містили питання за поточний та попередні курси з предмету. Вони вимагали від учнів використання не тільки суми фактичних знань, але й певного рівня осмислення основнихзакономірностей, процесів та проблем. Завдання відбивали той матеріал, що був засвоєний на момент проведення змагань за навчальною програмою, однак складність цих завдань носила олімпіадний характер. Вони були розроблені з урахуванням змісту і структури завдань IV етапу Всеукраїнської олімпіади з російської мови та літератури. Формат завдань з російської мови: тестові завдання, завдання із стислою відповіддю на теоретичні питання; робота з поданим текстом (групування частин тексту, перевірка лексичних, морфологічних,орфографічних, пунктуаційних норм і правил тощо); синтаксичний розбір реченння. Формат завдань з російської літератури: твір або есе на запропоновану тему; стислі відповіді на запитання з теорії, історії літератури, за змістом та формою вивчених творів; розкриття літературного поняття, аналіз поетичного або прозового твору.

Завдання із зарубіжної літератури складалися за творами, що були вивчені на момент проведення змагань у поточному навчальному році та за програмою ІІ семестру попереднього класу, однак складність цих завдань на носила олімпіадний характер. Вони були розроблені з урахуванням змісту і структури завдань ІІІ етапу олімпіади із зарубіжної літератури. Формат завдань із зарубіжної літератури: тестові завдання різних структурних типів (з вибором однієї або декількох відповідей, на відповідність, на послідовність), стислі відповіді на запитання з теорії, історії літератури, за змістом та формою вивчених творів; розкриття літературного поняття; аналіз поетичного або прозового твору.

Учні 8 класів продемонстрували більш достатні знання при виконанні завдань закритої форми. Низький рівень знань показали з тем «Орфографія», «Пунктуація», а також при демонстрації практичних навичок з фонетичного розбору, синтаксичного розбору.
Учні 9 класів, 10 класів мають недостатній рівень знань з тем «Лексика», «Пунктуація», «Синтаксис», недостатньо володіють навиками розбору слів за складом, визначення значень фразеологізмів. Учні 11 класів труднощі виявили при визначенні розрядів займенників, синтаксичному розборі складного речення.

Не зважаючи на клас навчання, із завданнями з літератури учні впоралися гірше, ніж із завданнями з мови. Найскладнішим для них, як і кожного року, виявилося завдання з теорії літератури та художньо-ідейний

аналіз поезії. Окрім того, учні припустилися великої кількості лексичних, стилістичних і граматичних помилок, які вплинули на зниження балів за твори. Не всі учні зрозуміли тему творчого завдання.

При підготовці учнів до олімпіади недостатньо уваги приділяється вивченню теорії літератури, виконанню художнього аналізу тексту, розвитку вмінь і навичок написання творчої роботи. Слід звертати особливу увагу на те, що аналіз твору має стати основою літературної освіти учнів, яку вони набувають у процесі вивчення курсу літератури.

У ІІ етапі Всеукраїнської олімпіади з ***англійської*** мови участь взяли 58 учнів 8-11 класів із 13 закладів освіти (крім НВК № 5, ЗЗСО № 8, ЗЗСО № 13, ЗЗСО№ 16).

Якість – 36%.

І місце - 5- ліцей «Самара», 1-ЗЗСО № 6.

ІІ місце - 1-колегіум № 11, 2-ЗЗСО № 15, 1-ЗЗСО № 18, 3-ліцей «Самара».

ІІІ місце - 2 – ЗЗСО № 2, 1-ЗЗСО № 6, 3- ЗЗСО № 18,1- колегіум № 11.

У олімпіаді з ***німецької мови*** взяли участь учні ліцею «Самара», колегіуму № 11, гімназії № 3, де цей предмет передбачено в робочих навчальних планах.

Аналіз підсумків міських олімпіад з іноземних мов вказує на достатній рівень знань учнів із предметів, про що свідчить кількість отриманих балів учнями-призерами. За обсягом майже всі роботи учнів відповідають вимогам навчальної програми, але більшість учасників мали труднощі з кожного виду роботи.

І тур – аудіювання – засвідчив, що більшість учасників олімпіад уміють сприймати іноземну мову на слух на високому і достатньому рівні. Добре сприймають слова інтернаціонального походження та володіють мовною здогадкою. Але деякі учні втрачають логічну послідовність та загальний зміст почутого тексту, що свідчить про недостатній словниковий запас деяких учасників та відсутність досвіду роботи за таким напрямком.

ІІ тур - написання твору (письмова робота) – показав, що зміст запропонованих тем був розкритий переважною кількістю учнів. Обсяг творчих робіт учнів відповідав вимогам навчальних програм. У своїх роботах учасники використали лексику, кліше та ідеоматичні звороти до запропонованої теми. Було витримано структуру твору. Але учнями допущено ряд типових орфографічних та граматичних помилок: вживання граматичних структур із модальними дієсловами, невірний порядок слів при вживанні непрямої мови, узгодження прикметників з іменниками, коректне вживання артиклів, узгодження часів, вірне утворення та вживання умовних та складнопідрядних речень - в англійській мові; використання часових форм дієслів – в німецькій мові.

ІІІ тур – читання - засвідчив, що учні розуміють загальний зміст прочитаного, вміють диференціювати інформацію, але мають труднощі при співставленні фактів та виокремленні деталей тексту, що є показником відсутності досвіду роботи учнів за таким типом завдань.

Під час говоріння не всі учні розкрили зміст теми, але лексична насиченість усного мовлення учасників відповідала вимогам програми.

Учасникам олімпіади з ***інформатики та обчислювальної техніки*** для всіх вікових категорій було запропоновано однакове завдання, яке складалося з трьох задач. Завдання були посильні та вимагали для розв'язку певної базової математичної підготовки. Основною проблемою для учасників було дотримання формальних параметрів розв'язку та оформлення тексту програми для тестування.

Учасники даної олімпіади показали низьку результативність. Це пояснюється рядом причин:

- одногодинний курс інформатики в старших класах;
- недостатня математична підготовка учнів для реалізації серйозних алгоритмів;
- мінімальна кількість годин навчального плану на вивчення мов програмування.

Перевірка робіт членами журі здійснювалась після закінчення туру і проводилась у присутності всіх членів журі за єдиними критеріями. Такий підхід забезпечує відкритість роботи журі та знімає безліч питань щодо об'єктивності оцінювання результатів учнівських робіт та визначення переможців олімпіади.

Інформатика (програмування):

І місце – -КЗЗСО № 1, 1- гімназія № 3, 1-ЗЗСО № 18.

ІІ місце -1- ЗЗСО № 7, 1-ЗЗСО № 18.

ІІІ місце – 1-ліцей «Самара», 2-ЗЗСО № 6.

Інформаційні технології:

І місце – 1- ЗЗСО № 18, 2- ліцей «Самара»,1- колегіум № 11.

ІІ місце – 2 – ЗЗСО № 6, 1- гімназія № 3, 1- ліцей «Самара».

ІІІ місце – 2- ліцей «Самара», 1- ЗЗСО № 12.

У порівнянні з минулими роками спостерігається збільшення кількості освітніх закладів, які підготували учасників олімпіади, проте якість підготовки дещо знизилась. Типові помилки, допущені учнями: неуважне прочитання тексту завдання (вхідні та вихідні дані); неостаточне опрацювання методів роботи з даними; програма не витримує обмеження за часом. Причина труднощів виконання олімпіадних завдань учнями полягає в недостатній підготовці учасників олімпіади. Участь школярів в олімпіаді носить спонтанний характер, часто учасник призначається, а не визначається в результаті чесної боротьби, провідною залишається самостійна підготовка учнів до змагань. Станом на сьогодні в навчальній програмі шкільного курсу інформатики на тему «Алгоритмізація і програмування» відводиться щонайменше 40% часу, проте цього недостатньо для якісної підготовки учня до участі в олімпіадах з інформатики (програмування). Необхідно підкреслити, що для активізації участі школярів в олімпіадах з інформатики різних рівнів важливо: моніторити та інформувати обдарованих учнів про доступні безкоштовні масові відкриті онлайн-курси (МВОК) з програмування на різних платформах (Prometheus, Khan Academy тощо), наприклад легендарний Гарвардський онлайн-курс CS50, який Prometheus дублював українською мовою; брати участь у дистанційних олімпіадах, конкурсах, турнірах з інформатики з метою виявлення обдарованих і талановитих учнів, їхнього

подальшого інтелектуального розвитку; пропагувати участь учнів в підготовці до олімпіад, зокрема це безкоштовна школа для переможців Міжнародного конкурсу з інформатики та комп'ютерної грамотності «Бобер»; активізувати роботу спецкурсів, факультативних та індивідуальних занять, профільних курсів з програмування; під час викладання шкільного курсу інформатики приділяти більше уваги побудові алгоритмів розв'язування, методам розв'язування, складності завдань, доцільному вибору мови програмування, роботі з файлами; під час підготовки до олімпіади приділяти час розгляду класичних алгоритмів.

У ІІ етапі Всеукраїнської олімпіади з ***трудового навчання*** взяли участь 29 учнів із 8 закладів освіти.

Якість виступу команд-83%.

Олімпіада з ***трудового навчання*** складалася з двох турів: теоретичного та комплексної роботи.

Під час теоретичного туру учасникам було запропоновано дати відповіді на питання творчого характеру.

Комплексна робота поєднувала практичну роботу з творчою.

Після завершення виготовлення виробів, учасники презентували свої роботи перед членами журі.

Робота оцінювалась згідно таких критеріїв: функціональність виробу, зручність у користуванні; привабливість (естетична цінність) виробу; володіння техніками обробки матеріалів; оригінальність роботи та новизна у підході до вирішення завдань.

У ІІ етапі Всеукраїнської олімпіади **з астрономії** взяли участь 2 учні із ЗЗСО № 6, колегіуму № 11.

Слід зазначити, що загальний рівень підготовки учнів дуже низький. Головна проблема полягає в тому, що цей предмет став штучним, викладається не в усіх закладах загальної середньої освіти міста. На вивчення відводиться всього 0,5 годин на рік в 11 класі. Це унеможливлює якісне і повноцінне вивчення дисципліни.

Тому, труднощі для учнів викликають навіть порівняно нескладні задачі, матеріал яких базується на програмі з фізики. Значні складнощі викликає розуміння суті задач, побудова схеми або малюнка, прив'язка умови задачі до формул чи законів, уміння застосовувати знання з фізики в астрономічних задачах. Суттєві труднощі виникли у школярів із розумінням понять «потужність випромінювання», «супутник небесного тіла», «космічні швидкості» та їхніх величин, «доцентрове прискорення», взаємозв'язку між поняттями кінематики «швидкість», «час», «відстань», що найімовірніше пов'язано з порядками величин космічних масштабів.

З метою посилення рівня підготовки учнів до участі в олімпіаді з астрономії педагогам слід звернути увагу на:

- опрацювання натурних та псевдоспостережень за допомогою у тому числі засобів ІКТ;
- посилити міжпредметні зв'язки з математикою в частині поглиблення розвитку математичного апарату для розв'язування задач та розкриття їхнього прикладного значення, особливо геометрії та навичок розв'язування рівнянь різних типів та їхніх систем;

- посилити міжпредметні зв'язки з фізикою в частині опанування фундаментальних фізичних величин, наскрізних понять та астрофізичних методів досліджень.

Зіставляючи результативність та ефективність участі предметних команд міста у ІІ етапі Всеукраїнських учнівських олімпіад у 2019-2020 навчальному році, маємо зазначити недоліки в підготовці до олімпіади з таких предметів: інформатики, інформаційних технологій, економіки, екології, астрономії, математики, хімії.

Аналіз проведення та результативності ІІ етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад у 2019 - 2020 навчальном році, підготовки до участі в ІІІ етапі показав ***такі недоліки***:

- недостатня підготовка переможців І етапу олімпіад до виконання завдань ІІ етапу;
- недостатня професійна компетентність учителів - наставників щодо визначення та використання найбільш ефективних форм, методів, засобів і технологій навчання та виховання обдарованих дітей.
- недостатній управлінський супровід при складанні робочих навчальних планів в закладах загальної середньої освіти.

З метою підвищення результативності та ефективності участі учнів у предметних олімпіадах буде вивчено й популяризовано передовий педагогічний досвід щодо пошуку та підтримки обдарованості; навчання й виховання обдарованих школярів у закладах загальної середньої освіти. Для оптимізації навчання педагогів та батьків із проблем обдарованості буде створено банк даних комплексу інноваційних технологій, інформаційно-методичного забезпечення з проблем виявлення та психолого-педагогічного супроводу обдарованих дітей.

Отже, розв'язання окреслених питань та виконання зазначених завдань вимагає консолідації зусиль педагогічної спільноти міста щодо розвитку системи виявлення, відбору, психолого-педагогічного супроводу, адресної підтримки обдарованих дітей.

Вважати пріоритетними завданнями комунального закладу «Новомосковський науково-методичний кабінет», закладів загальної середньої освіти міста:

- створення умов для розкриття і розвитку обдарованості в кожній дитині, стимулювання та підвищення ефективності участі школярів міста в учнівських інтелектуальних змаганнях, олімпіадах;
- розробка дієвого механізму стимулювання обдарованої молоді та педагогів, які з нею працюють, до наукового пошуку, дослідницької роботи;
- постійно підвищувати фаховий рівень педагогів, що працюють з обдарованими учнями, шляхом проведення різноманітних семінарів, тренінгів;
- удосконалювати психологічний супровід по виявленню та розвитку нахилів обдарованих учнів;
- виділяти з навчального плану відповідну кількість годин на проведення індивідуальної роботи, факультативних занять, спецкурсів;
- створити в закладах загальної середньої освіти наукові учнівські товариства, інтелектуальні клуби різних напрямків.